

**Формування
національно -
патріотичного
виховання
в роботі класного
керівника**

Підготувала класний керівник
НВК «Лановецька
загальноосвітня школа №1
I-III ступенів – ліцей
Козирська Вікторія Володимирівна

Від класного керівника на сьогоднішній день залежить дуже багато у вихованні, навчанні, розвитку та житті кожного учня.

Класний керівник повинен прагнути працювати творчо, а тому завжди пам'ятайте слова В.Сухомлинського: «Якою талановитою не була б людина, але якщо вона не вчиться на досвіді інших, то ніколи не буде хорошим педагогом». Прагнути самокритично оцінювати свою діяльність, її результати, намагаюся швидко адаптуватися в умовах соціальних змін.

Вміння знаходити обдарованих та здібних дітей - талант, вміння їх вирощувати – мистецтво. Але найважливішим є любов до дитини!

Вчительство – це і мистецтво і праця. Саме вчитель, педагог, викладач, вихователь закладає і створює основу творчої людської діяльності.

Саме тут в цих стінах зростають ті, кому жити та створювати майбутнє. Ваші вихованці стануть новою українською елітою – моральною, духовною, високоосвіченою, інтелектуальною, культурною, національно свідомою. Виховуйте людину добрих помислів, почуттів і дій, яка існує в гармонії із світом, із власним серцем.

Класний керівник - найнеобхідніша людина для дитини в сучасній школі. У нього незвичайна місія в житті: не тільки керувати, направляти, але й виховувати. Його призначення - простежити за становленням особистості дитини, що входить у сучасний світ, виховати людину, здатну гідно зайняти своє місце в житті.

Класному керівнику необхідний широкий підхід до особистості дитини. Вкрай важливо сприймати всебічний розвиток не як розвиток певних сторін і якостей особи, а як їх органічну єдність і цілісність.

Оскільки ви спілкуєтеся не з предметами, а із справжнім дивом природи – дітьми, то це диво потрібно вигодувати теплотою свого серця, багатством душі. Чуже серце дитини не прийме брехні, будь-яка нещирість буде виявлена, і її внутрішній світ закритється від вихователя, що допустив помилку.

У сучасних умовах необхідно дійти до кожного учня, створити кожному умови для розвитку індивідуальних здібностей, сформувати в дитини потребу до самовираження. Дитина хоче бути значною, соціально

самостверджуватися, тому основним виховним завданням - вважаю реалізацію особистісно - орієнтованого підходу до виховання.

Твердо вірте в силу виховання, яка складається з дуже простих компонентів: любові до дітей, слова вчителя, сили особистого прикладу, справедливості, здатності прощати дитину, доброти. Учитель - учень - єдина духовна спільнота, а життєвий шлях дитини - шлях радості. Головне в вашій роботі - виховання учня як особистості. І в це поняття вкладайте духовну збагаченість, широкий світогляд, ерудицію, високу моральність, товариськість, здатність впливати на рішення й діяльність колективу. Вважається, що вихователь повинен бути професіоналом. Він повинен уміти ставити себе поряд із дитиною в діяльності, а не напроти неї. Саме він повинен допомогти дитині зрозуміти себе й повірити у свої сили, створити ситуації успіху.

У виховній роботі зі своїми учнями керуйтеся Конституцією України, Концепцією громадянського виховання, Концепцією національного виховання, Національною програмою «Діти України», Законами України “Про загальну середню освіту”, нормативними документами, наказами, розпорядженнями Президента України, Міністерства освіти та науки, обласного управління та районного відділу освіти.

Спираючись на досягнення сучасної педагогічної науки, використовуючи методи народної педагогіки, шукайте нових підходів у вихованні, які б відповідали потребам у розвитку компетентної особистості, були б спрямовані на прищеплення моральних цінностей. Усю систему навчально-виховної роботи в класі спрямовуйте на вивчення потенціалу особистості учня, створення сприятливих умов для розвитку кожної дитини. У своїй практичній діяльності співпрацюйте з соціальним педагогом та шкільним психологом, оскільки ці два фахівці покликані виконувати спільне завдання – впливати на успішну адаптацію учнів у соціумі, і, зокрема, у шкільному та класному середовищі. Спільно з цими фахівцями плануйте проведення занять, присвячених формуванню навичок спілкування між учнями класу, уміння жити та працювати в одному колективі.

Виховна робота в класі – цікава та різноманітна, поєднує в собі традиційні форми та методи роботи класного керівника (години спілкування, класні збори, свята, виставки-конкурси, вернісажі творчих робіт, відверті розмови, інтелектуальні ігри, турніри) та нетрадиційні (тренінги, проекти, анкети думок, колажі, пошукові ігри, акції, художні галереї та ін.), застосування яких вимагає організації міжособистісного інтерактивного спілкування в різних видах соціально значущої діяльності: методи педагогічного впливу, методи соціальної взаємодії, методи самоорганізації життєдіяльності школярів.

Розуміючи завдання української національної школи будьте переконаними у тому, що майбутнє України належить саме тим, хто зараз за партами, і як

класний керівник майте собі за завданням виховати людину-патріота, якій притаманні почуття внутрішньої свободи, гордості за свою країну.

Коли ви зрозумієте порухи душі й сердечні переживання дитини, її почуття, прагнення і входячи в життя вихованців як своя, близька людина, педагог зуміє зайнятися глибинним вихованням дитини, коли сама дитина стає його соратником у цьому процесі. Розуміти дітей – означає володіти щонайвищою майстерністю їхнього виховання. Хто виховує хороших людей, той і перемагає. Ми повинні піднятися до розуміння того, що кожна дитина, кожен учень – це Особистість, яку ми повинні відчутти серцем, підтримати в разі необхідності, вселити надію на щасливе майбутнє. Головне – створити в людині Людину. Це як збудувати храм, що завжди не просто. Для цього потрібно змінити свою свідомість, перейти на інший рівень, одягти інші окуляри, інакше подивитися на світ. Але тільки так можна і себе вдосконалити і допомогти іншим досягнути життєвого успіху.

Один мудрець сказав: *«Якщо людина кожного дня, не зважаючи ні на що, буде виконувати свою роботу - життя наше зміниться на краще. А сухе дерево, якщо його щодня поливати, обов'язково зацвіте...»* Тому нам, класним керівникам, потрібно частіше згадувати цю заповідь, щоб не стомитися раніше визначеного терміну від нашої тяжкої праці, щоб не тьмянів вогник душі в круговерті трудових буднів.

Програма виховної роботи де включено національно – патріотичне виховання є суттєвою ланкою в загальній діяльності педагога. Вона забезпечує її чітку організацію, сприяє створенню та реалізації певної системи виховання учнів протягом семи років, передбачає широкий вибір видів та форм діяльності для школярів, батьків.

Виховання в сучасній освіті розглядається як цілеспрямований, систематичний, регульований процес, що спрямований на утвердження у свідомості народу національної, культурної, духовної єдності, своєї національної неповторності. Програма має забезпечити формування в дітей навичок особистої відповідальності за майбутнє, підготовку до активного дорослого життя. Змістом програми передбачено залучення підлітків до різних видів діяльності та створення умов для виховання національно свідомої особистості.

Виховання особистості підлітка вимагає реалізації таких завдань:

формування національної свідомості, любові до рідної землі, свого народу, бажання працювати задля держави, готовності її захищати;

забезпечення духовної єдності поколінь, виховання поваги до батьків, жінки — матері, культури та історії свого народу;

формування високої мовної культури, оволодіння українською мовою;—
прищеплення шанобливого ставлення до культури, звичаїв, традицій
українців та представників інших націй, які живуть на території України;

виховання духовної культури особистості, створення умов для формування її
світоглядної позиції;

утвердження принципів загальнолюдської моралі: правдивості,
справедливості, патріотизму, доброти, працелюбності та інших
добродійностей;

формування творчої, працелюбної особистості, виховання цивілізованого
господаря;

виховання поваги до Конституції, законодавства України, державної
символіки;

сприяння глибокому усвідомленню взаємозв'язку між ідеями свободи,
правами людини та її громадянською відповідальністю.

Актуальність:

наша Україна – молода держава, перебуває на шляху радикальних
політичних, соціальних та економічних перетворень, обравши шлях переходу
від тоталітарних ідеологій до свободи й демократії, національного
відродження, цивілізованої, соціально зорієнтованої економіки, побудови
нового громадянського суспільства. Суверенній Україні потрібні громадяни,
які мають глибоко усвідомлену життєву позицію. Виховати таких
особистостей можна за умови розвитку національної освіти, у якій система
виховання та навчання ґрунтується на ідеях народної філософії, засадах
української етнопедагогіки, народознавства, основах християнської моралі,
наукової педагогіки. Сьогодні важливо відтворити в українському
суспільстві почуття істинного патріотизму як духовно-моральної та
соціальної цінності, сформувати в молоді громадянсько активні, соціально
значущі якості, які вона зможе проявити в усіх видах діяльності, перш за все,
пов'язаних із захистом інтересів своєї родини, рідного краю, народу та
Батьківщини, реалізації особистого потенціалу на благо української держави.
У різні часи та епохи, в усіх цивілізованих державах сім'я, школа, суспільство
ставили перед собою завдання – виховати громадянина, патріота своєї
країни.

Мета національно патріотичного виховання:

передання молодому поколінню соціального досвіду, багатства духовної
культури народу, його національної ментальності, своєрідності світогляду й

на основі цього формування особистісних рис громадянина України, розвиток індивідуальних особливостей і талантів.

Методологічні засади національно патріотичного виховання:

Основні положення Закону України «Про середню освіту».

Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні.

Концепції національного виховання, Концепції громадянського виховання, Концепції формування позитивної мотивації на здоровий спосіб життя у дітей та молоді.

Закон України «Про захист суспільної моралі».

Конвенція ООН «Про права дитини».

Програма «Українська родина».

Пріоритет розвитку особистості людини в процесі її навчання і виховання.

В основу національно – патріотичного виховання покладено принципи:

- самореалізації цілісності (інтегрує з усіма видами навичок виховної діяльності в закладі);
- неперервності (передбачає використання виховних навичок протягом усього життя); наступності (є логічним продовженням соціального досвіду, духовної культури, моральних цінностей, які були й будуть базисом виховання й розвитку попередніх і прийдешніх поколінь);
- культуру відповідності (формує рівень загальної та духовної культури, світогляду);
- природо відповідності (виховання враховує індивідуальні особливості, темперамент, нахили, здібності, вікові особливості кожної дитини);
- гуманності (визнання дитини найвищою цінністю, розуміння дитини, прийняття її такою, якою вона є);
- комфортності (створення сприятливих умов для виховання дітей, формування у них почуття власної значущості й необхідності);
- компетентності (гнучкість і доцільне використання педагогічних методів і прийомів);
- стимулювання (віра в сили та здібності дитини, заохочення до самовиховання й самовдосконалення).

Очікувані результати:

впровадження новітніх виховних технологій;

розробка колективних творчих проєктів;

підвищення національної свідомості підлітків;

соціальна, психологічна, фізична адаптація учнів у суспільстві;

формування особистісних рис громадянина України;

розвиток індивідуальних особливостей і талантів.

Складовими структури програми є : ключові тези , основні поняття, орієнтовні форми та методи організації класного колективу, народна мудрість, афоризми.

Наприклад:

Україна – наш спільний дім

Ключові тези

Становлення громадянина-патріота.

Виховання любові до батьківщини, рідного краю.

Ознайомлення зі змістом понять народ, нація, держава.

Багатомісячна історія творення держави України.

Національні та народні символи України.

Поняття

Громадянин, патріот, Батьківщина, народ, нація, держава, історія.

Орієнтовні методи та форми організації діяльності класного колективу

1. Години спілкування з використанням комп'ютерних презентацій : «Сторінками життя України», «Люблю Україну я свою: вона найкраща в цілій світі», «Україна – моя батьківщина», «Україна - рідна держава», «Дивна Україна».

2. Анкетування, тести, співбесіди.

3. Гра - подорож « Люби, шануй, оберігай усе, що зветься Україна».

4. Традиційні народні і шкільні свята: козацькі розваги «Ми родом із України», свято до дня Святого Миколая, «Різдвяні колядування».

5. Конкурси поезії, малюнків «Козацькому роду нема переводу», «Мальовнича Україна», народної пісні.
6. Екскурсії до краєзнавчого музею, м. Чернігова, Путивля, Києва (додаток 7).
7. Зустрічі з талановитими й цікавими людьми краю «Славні імена земляків».
8. Пошуково – дослідницька робота: «Чудеса рідного міста» (створення буклету - путівника), «Я – частина твоя, Україно» (випуск поетичної збірки), «Будуймо містки від душі до душі, від країни до країни разом» (створення шкільної газети).
9. Усний журнал: «Пам'ятай: тільки мати й Вітчизна у світі одна», «Державні та народні символи України»(додаток 3).
10. Поле чудес «Цікаві назви міст і сіл України».
11. Розучування віршів, пісень про Україну.
12. Зустріч із місцевим священиком, який розповідає історії виникнення православних свят, культуру їх святкування.
13. Батьківські збори «Українські народні традиції в сімейному вихованні», «Народні морально-етичні цінності та їх врахування в сучасному сімейному вихованні».

Народна мудрість

Нема на світі другої України, немає другого Дніпра.

Наша слава – українська держава.

У чужім краю і солов'ї не цвірінькають.

Де рідний край, там і під ялиною рай.

За рідний край життя віддай.

За рідним краєм і в небі скучно.

За своїм краєм серце болить.

Афоризми

«Хто не знає свого минулого, той не вартий майбутнього, хто не відає про славу своїх предків, той сам не вартий пошани» (М. Рильський).

«Рідну країну потрібно не лише любити – її потрібно знати» (М.Рильський).

«Люблять Батьківщину не за те, що вона велика, а за те, що вона своя» (Сенека).

«В своїй хаті своя й правда, і сила, і воля» (Т. Шевченко).

«Дзвін шабель, пісні, походи, воля соколина, тихі зорі, ясні води – моя Україна» (В.Сосюра).